

HERVORMING LERARENOP LEIDINGEN - BASISUITGANGSPUNTE N -

Werkdocument

02.10.2002

1. Woord vooraf	2
2. Basiscompetenties	2
3. Karakterisering van de opleiding.....	2
4. Stage.....	3
5. Soorten opleidingen.....	3
5.1. Geïntegreerde opleiding	3
5.2. Vervolgopleiding	3
6. Organisatiestructuur	5
7. Titulatuur	6
8. Onderwijsbevoegdheid	6
9. Specifieke problemen	6

1. WOORD VOORAF

Dit werkdocument formuleert een aantal kernideeën op een puntsgewijze manier. Een dergelijke presentatie beoogt een nog betere articulatie van de basisuitgangspunten. De gepresenteerde ideeën zijn geen blauwdruk. Gelet op de urgentie van de arbeidsmarktproblematiek is een stevig draagvlak voor de basisuitgangspunten vereist. Bij elke stap in het beleidstraject worden de opties voor de verdere ontwikkeling in overleg verkend en tot conclusies gebracht.

Met deze nota wordt dus niet het beleid inzake lerarenopleidingen voor de komende jaren vastgelegd, maar worden de hoofdrichting en –principes aangegeven en concrete voorstellen geformuleerd voor de eerste stappen.

2. BASISCOMPETENTIES

- zijn **geen punt van principiële discussie**; blijven als vertrekbasis bruikbaar waarbij nieuwe vaardigheden mogelijk worden opgenomen (oa. Gelijke Onderwijskansen, ICT, zorg...)
- wel: vraag / opdracht om de **formulering** te **verfijnen**, met vooral aandacht voor het opnemen van **gradaties** (cf. startcompetenties)
- **opdracht** tot **herformulering**: procedure bestaande uit 3 stappen
 1. opdracht voor de DVO
 2. terugkoppeling naar en feedback van het veld (zowel lerarenopleiders als lerarenafnemers)
 3. finaliseren van het huiswerk door de DVO

3. KARAKTERISERING VAN DE OPLEIDING

- het leraarschap is een **beroep**
- wie dat beroep wil uitoefenen volgt daartoe een **professionele opleiding**
- de **initiële lerarenopleidingen**, aangeboden door hogescholen, universiteiten en centra voor volwassenenonderwijs, vormen de **startfase** in de professionele vorming

- aanvangsbegeleiding en nascholing zijn **vervolgfasen** in het professionaliseringsproces en nemen een **structurele plaats** in binnen een traject van levenslang leren voor leerkrachten

4. STAGE

- **stage en aanvangsbegeleiding** vormen **een continuüm** in de professionalisering van leraren
- de **omvang** en de **intensiteit** van de **aanvangsbegeleiding** zijn afhankelijk van de soort opleiding (vb. al dan niet een vervolgopleiding) en het gehanteerde stagemodel
- de organisatie van de **stage** gebeurt **in partnerschap** met het werkveld (= de afnemende scholen)

5. SOORTEN OPLEIDINGEN

Er zijn twee soorten lerarenopleidingen. Het gaat in de eerste plaats om een geïntegreerde opleiding en ten tweede om een vervolgopleiding. (Merk op dat in de nota abstractie wordt gemaakt van de vervolgopleiding voor praktijkmensen binnen de CVO's.)

5.1. GEÏNTEGREERDE OPLEIDING

De geïntegreerde opleiding omvat de huidige opleidingen van kleuteronderwijzer, onderwijzer en leraar secundair onderwijs groep 1.

Hier kiest men dus (onmiddellijk) voor een loopbaan in het onderwijs en gaat het dus om een **professionele bachelor** (180 studiepunten)

Het aantal vakken voor de leraar secundair onderwijs – groep 1 kan beperkt worden tot twee waarbij de combinaties van clustering moeten herbekeken worden (meer homogeniteit).

5.2. VERVOLGOPLEIDING

De vervolgopleiding volgt **na** (en mogelijk ook tijdens) een '**andere**' opleiding. In die '**andere**' opleiding staat een vakstudie centraal.

5.2.1 Drie verschillende routes

De vervolgopleiding kan via **drie verschillende routes** gevolgd worden:

1. een opleiding (180 studiepunten) aan een hogeschool

➡ **professionele bachelor**

vb.: huidig graduaat chemie, huidig graduaat elektromechanica, huidig graduaat toegepaste informatica

2. een opleiding (180 studiepunten) aan een universiteit

➡ academische bachelor

3. een opleiding (180 + x studiepunten) aan een universiteit of hogeschool

➡ master

5.2.2 Doelen

- de vakdisciplinaire kennis leren bewerken en aanvullen voor een beroepssituatie
- kennis nemen van een selectie uit een andere wetenschappelijke discipline: de onderwijs- en opvoedingswetenschappen

5.2.3 Omvang

De omvang van de vervolgopleidingen moet, in studiepunten uitgedrukt, in relatie staan tot de decretale opdracht om de basiscompetenties te realiseren

5.2.4 Organisatie

Schematisch kan de organisatie van de lerarenopleiding als volgt worden voorgesteld:

VERVOLGOPLEIDING LERARENOPLEIDING	
Pre-service training Theorie > praktijk	In-service training Praktijk > theorie
⇒ leidt tot startcompetenties	⇒ leidt tot basiscompetenties

De vervolgopleiding incorporeert dus leren en werken. De gevolgen hiervan zijn duidelijk:

- de leraar-in-opleiding brengt meer tijd door op de scholen
- de onmiddellijke beroepsuitoefening (via de in-service training) met al de verantwoordelijkheden die dit met zich meebrengt vraagt om degelijke ondersteuning door ervaren collega's (cf. aanvangsbegeleiding)

Uit het schema blijkt reeds dat er in de vervolgopleiding plaats is voor een pre-service en een in-service gedeelte.

- Het gedeelte theorie en het gedeelte pre-service van de praktijk leidt tot de **startcompetenties**
- Na de startcompetenties leidt het gedeelte in-service van de praktijk en eventueel een resterend gedeelte theorie tot de **basiscompetenties**

5.2.5 Spelregels

- inhoud preservice en in service gedeelte?
- omvang studiepunten voor beide componenten?
- voorwaarden tot tijdelijke aanstelling?
- beperking onderwijsopdracht?
- omvang loon?
- vooropstellen van een termijn waarbinnen de lerarenopleiding moet afgerond worden?
- ...

6. ORGANISATIESTRUCTUUR

Het **referentiepunt** hier is de beleidsnota van minister Vanderpoorten (pag. 46): het geheel van doelstellingen en eindtermen van de opleidingen bepaalt de structuur, en niet de aard van de instelling.

De nieuwe organisatiestructuur voorziet in verschillende opleidingstrajecten waarbij de huidige scheidingen tussen kleuter-, lager en secundair onderwijs worden overbrugd (heeft vooral / uitsluitend betrekking op de geïntegreerde opleiding).

We gaan hier uit van de volgende **principes**:

1. flexibilisering opleidingstrajecten

- flexibilisering houdt in dat:
 - de strakke studiejaarstructuur wordt doorbroken
 - de leertrajecten modulair worden opgebouwd
- een modulaire opbouw laat toe beter in te spelen op de gediversifieerde instroom; het concipiëren van modules die specifiek gericht zijn op het verwerven van bepaalde competenties (vb. faciliteren van de instap in de lerarenopleiding vanuit BSO)

2. samenwerkingsverband

Het gaat hier om samenwerking tussen lerarenopleidingen onderling om gezamenlijk de opleidingstrajecten uit te werken, waarbij de meerwaarde van een ieder wordt ingezet

7. TITULATUUR

De geïntegreerde opleiding verwerft een professionele Bachelor die automatisch leidt tot de titel van leraar.

De vervolgopleiding leidt uitsluitend tot de titel van leraar.

8. ONDERWIJSBEVOEGDHEID

Met betrekking tot de onderwijsbevoegdheid in het secundair onderwijs (ASO) zal bij een enveloppefinanciering van de scholengemeenschappen er in de enveloppe een financiering voorbehouden worden voor master-leraars (afgestudeerden van een masteropleiding met een certificaat leraar). Met die voorbehouden financiering kan de beslissing rond de onderwijsbevoegdheid naar de schooldirecteuren gedelegeerd worden. (~context autonomie)

9. SPECIFIEKE PROBLEMEN

1. Technische regentaten
2. Kunstopleidingen
3. Plaats van de GPB-opleiding binnen een samenwerkingsverband
4. Het concept 'flexibilisering' dat gehanteerd zou worden voor de lerarenopleiding dient qua uitwerking in overeenstemming te zijn met die welke voor de andere opleidingen gebruikt zal worden
5. Verantwoordelijkheid van de overheid inzake de organisatie van de lerarenopleiding (dubbele rol minister verantwoordelijk voor onderwijs)
vb.: organisatie stage, organisatie preservice / in service gedeelte, onderwijsbevoegdheid, ...
6. ...